

DRUGI STRUČNI I ZNANSTVENI SKUP
 »SAČUVAJMO KULTURNU I JEZIČNU BAŠTINU ISTRE«

(Pula, 30. 11. – 1. 12. 2007.)

U Puli je 30. studenog i 1. prosinca pod pokroviteljstvom Županije istarske održan Drugi stručni i znanstveni skup »Sačuvajmo kulturnu i jezičnu baštinu Istre«. Organizator, Gradska knjižnica i čitaonica u Puli (u čijim je prekrasnim, obnovljenim prostorijama i održan), Skupu je postavio dva cilja: »izložiti nove spoznaje o glagoljici s jezičnog, književnog i povijesnog aspekta te ukazati na rad odgojno-obrazovnih i kulturnih ustanova na upoznavanju djece i mladih s hrvatskom glagoljaškom kulturom i civilizacijom«. Izlaganja su se stoga – nakon pozdravnih riječi koje su sudionicima uputili Nela Načinović, ravnateljica Knjižnice i Boris Miletić, pulski gradonačelnik – odvijala u dvjema tematskim skupinama: 1. *Glagoljica i glagoljaška djelatnost u Istri* i 2. *Glagoljica u odgojno-obrazovnom procesu*.

U prvoj je sedmero autora iznijelo rezultate tekstoloških, jezičnih i/ili književnih istraživanja hrvatskoglagoljskih, mahom istarskih rukopisnih spomenika: dvaju brevijara (*2. beramskoga* i *Akademijina III c 12*), *Frašćićeva psaltira*, zatim triju zbornika: *Žgombićeva*, *Grškovićeva* i *Petrisova* te jedne isprave: *Istarskoga razvoda*. Milan MIHALJEVIĆ iznio je svoje *Bilješke o jeziku 2. beramskoga brevijara* na gra-

fijskoj, fonološkoj, morfološkoj, sintaktičkoj i leksičkoj razini. Istaknuo je važnost pogrešaka, koje pružaju zanimljive podatke o pisaru: o njegovu materinskom govoru, ali i o stupnju poznavanja crkvenoslavenskoga jezika. Polazeći od *Naziva za biljni svijet u Istarskom razvodu*, Jasna VINCE razmotrila je nazive za biljke (najčešće drveće) u ostalim hrvatskoglagoljskim spomenicima. Vesna BADURINA-STIPČEVIĆ prikazala je *Glagoljski Žgombićev zbornik kao književni izvor*; naglasivši kako taj neliturgijski kodeks – nastao, sudeći po toponimima Istra i Učka koji se u njemu spominju, kao i po brojnim ekavizmima i leksičkim kajkavizmima, u istočnoj Istri – sadrži homilije, crkvene govore, poslanice, pitanja i odgovore, ali je pažnju književnih kritičara najviše privukao apokrifima, svetačkim legendama i tekstom *Lucidara*. I Sandra SUDEC u svom izlaganju naslovljenom *Žgombićev zbornik i Mošćenice* iznosi podatke koji mjesto nastanka toga hrvatskoglagoljskoga spomenika iz 16. stoljeća smještaju u Liburniju (dakle, u istočnu Istru), a naknadni zapis iz 17. stoljeća upućuje na Mošćenice kao mjesto njegove uporabe. *Zapažanja o jeziku Akademijina brevijara (III c 12)* Marinke ŠIMIĆ – fonološka, morfološka i leksička – potvrđuju raniju prepo-

stavku (temeljenu na Kukuljevićevoj zabilježbi na hrptu rukopisa) o pripadnosti toga spomenika sjevernoj, dakle konzervativnijoj skupini hrvatskoglagoljskih rukopisa i otkrivaju arhaičnu ili južnoslavensku redakciju njegova *Psaltira*. Lucija TURKALJ upozorava na *Sintaktičke grecizme hrvatskoglagoljskog Frašćićeva psaltira*, spomenika nastaloga u Istri sredinom 15. stoljeća: dativ apsolutni na mjestu grčkoga genitiva apsolutnog, pomoćni glagol *byti* + particip prezenta aktivnog, pomeničene participe. Pribraja im i semitizme kojima je grčki poslužio kao posrednik. Johannes REINHART uspo-ređuje *Nauk sinu Vičerdovu u hrvatskoglagoljskoj književnosti* sa sličnim sjevernotalijanskim tekstom. Kao mjesto i vrijeme nastanka toga ženomrzačkoga teksta – sačuvanoga u dvama zbornicima: *Petrisovu* iz 1468. i *Grškovićevu* iz 16. stoljeća – autor na temelju jezičnih i onomastičkih svjedočanstava ne može isključiti Istru na razmeđu 14. i 15. stoljeća.

Promišljanja o *Funkcijama glagoljskih apokrifa* Davora PISKAČA navode na zaključak kako su oni »jedan od najfunkcionalnijih oblika književnosti kraja srednjega vijeka, a zbog svoje su priče, mističnih obilježja i odjeka starine još uvijek zanimljivi i današnjim čitateljima, što znači da su pronašli svoju funkciju i u ovoj našoj suvremenosti«. Marica ČUNČIĆ prikazuje *Kako se glagoljica lakše predaje, uči, piše, pamti i čita*. Modeli glagoljskih tipova olakšavaju učenje slovnih oblika, a sim-

bolično značenje modela ima pozitivan odgojni utjecaj. Povezujući podatke s interneta s onima iz literature, Marko LJUBEŠIĆ izvješćuje o tome koliko je *Glagoljica kao znak hrvatske prepoznatljivosti u svijetu* doista dostupna u tim medijima te predlaže rješenja za poboljšanje sadašnjega stanja. Aktualna predsjednica »Društva prijatelja glagoljice« Narcisa POTEŽICA predstavila je u jedanaest točaka aktivnosti te udruge »čiji je cilj promicati poznavanje i uporabu cjelokupne glagoljaške baštine«. *Klub mladih glagoljaša Društva prijatelja glagoljice i Glagoljaško središte »Frankopan« – oblikovanje suvremene glagoljaške kulture mladih* naslov je zajedničkoga izlaganja zauzete voditeljice Kluba Biserke DRAGANIĆ i njezina učenika Ivana FERENČAKA. Mirjana KALČIĆ (*Priča o glagoljici iz dječjeg vrtića*), Helena JEDRIŠKO i Marina FRLAN-JUGO (*Glagoljica kao izvannastavna aktivnost*), Aleksandra ROTAR (*Družim se s glagoljicom*) i Nadia BUŽLETA (*Učimo glagoljicu na Dječjem odjelu Gradske knjižnice Pula: primjeri iz prakse*) osvježile su Skup svojim iskustvima u približavanju glagoljice najmlađima.

Valja istaknuti da je Skup protekao u iznimno ugodnu ozračju, zahvaljujući ljubaznim domaćinima koji su sudionicima priredili i niz popratnih događanja, među kojima i nezaboravan izlet »Putovima glagoljaša« pod nadahnutim vodstvom Milana Mihaljevića.

JASNA VINCE